

7. Карякин И. В. Пернатые хищники (методические указания по изучению соколообразных и совообразных). Нижний Новгород, 2004. 351 с.
8. Наумов Р. Л. Организация и методы учета птиц и вредных грызунов. Москва, 1963. 137 с.
9. Новиков Г. А. Полевые исследования экологии наземных позвоночных животных. Москва, 1949. 465 с.
10. Равкин Е. С., Челинцев Н. Г. Методические рекомендации по комплексному маршрутному учету птиц. Москва, 1990. 33 с.
11. Равкин Ю. С. К методике учета птиц в лесных ландшафтах. Природа очагов клещевого энцефалита на Алтае. Новосибирск, 1967. С. 66–75.
12. Равкин Ю. С., Доброхотов Б. П. К методике учета птиц лесных ландшафтов во внегнездовое время. Организация и методы учета птиц и вредных грызунов. Москва, 1963. С. 130–136.
13. Сιοохин В. Д., Черничко И. И., Попенко В. М. План действий по организации и проведению мониторинга водно-болотных видов птиц. Мелитополь, 1998. 36 с.
14. Штегман Б. К. Основы орнитогеографического деления Палеарктики. Москва-Ленинград, 1938. Т. 1. Вып. 2. 156 с.
15. Белик В. П. Птицы искусственных лесов степного Прикавказья. Кривой Рог, 2009. С. 40–45.
16. Бёме Р. Л., Кузнецов А. А. Птицы открытых и околородных пространств СССР: Полевой определитель. Кн. для учителя. Москва, 1983. 176 с.
17. Фауна України: охоронні категорії. Довідник / О. Годлевська, І. Парнікоза, В. Різун, Г. Фесенко, Ю. Куцоконь, І. Загороднюк, М. Шевченко, Д. Іноземцева; ред. О. Годлевська, Г. Фесенко. Видання друге, перероблене та доповнене. Київ, 2010. 80 с.

УДК 598.221.5(477.44)

МІГРАЦІЯ ЛЕБЕДІВ В ЗИМОВИЙ ПЕРІОД НА ВОДОЙМИЩАХ ВІННИЧИНИ

С. О. Старіцин, В. В. Панько

Анотація. У даному дослідженні подана інформація про міграцію лебедів в смт. Сутиски Вінницької області. Подано в дослідженні лебеда шипуна – харчування птахів в зимовий період, спосіб життя і охорона данного виду.

Ключові слова: лебідь-шипун, зимовий період, Вінницька область, смт. Сутиски.

Вступ

Постановка проблеми. Це дослідження допоможе зрозуміти, чому лебеді переживають ці сурові зими на Вінничині в смт. Сутиски, і як допомагати їм в цю холодну пору. Птахи є однією з найбільш рухливих та вразливих груп організмів, що швидко реагують на будь-які зміни навколишнього середовища.

Стан дослідження. З наукової точки зору, представлена робота є актуальною, оскільки дослідження зимуючих лебедів цього виду, які зазначені на цих територіях, до цього часу, не проводилося. Публікацій, що містили б в собі інформацію про Шипунів в зимовий час на територіях Сутисок, та їх стан перебування, автором не знайдено.

Мета роботи. Дослідження лебеда шипуна на території Південного Бугу «с.м.т. Сутиски», з метою дізнатися чому і за яких обставин вони залишаються зимувати саме там.

Завдання роботи:

1. Знайти причину перебування пернатих в період холодів на цій території.
2. Проведення досліджень водойми де вони перебувають.
3. З'ясувати чим харчуються лебеді в цей час.
4. Охоронний статус шипунів.

Під час проведення досліджень та аналізу отриманих даних використовувалися загальноприйняті методики [1, 6, 8].

Виклад основного матеріалу.

Лебідь-шипун (*Cygnus olor*) – водоплавний птах родини качкових (Anatidae). Цей птах досить добре пристосувався до зимівлі в Україні і обласував деякі річки та озера Вінничини. Досліджуваним об'єктом була річка Південний Буг, яка протікає в смт. Сутиски. За останніх 4 роки, лебеді в зимовий період прилітали туди декілька разів. Про це свідчать новини [9].

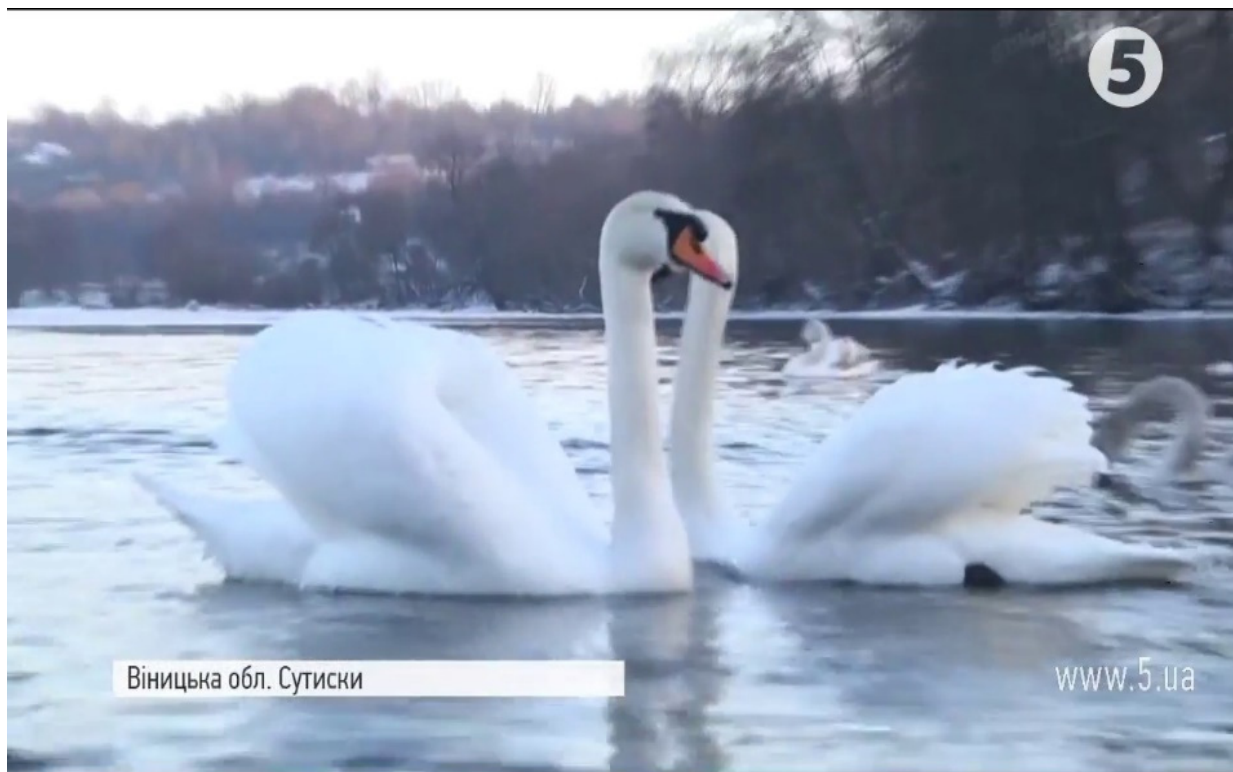

Рисунок 1. Приліт лебедів шипунів в смт. Сутиски

Територія смт. Сутиски лежить у помірно континентальній області помірного кліматичного поясу. Кліматична зима в Україні розпочинається, коли середньодобова температура повітря переходить через 0 °С в бік зниження. Зима на Вінничині порівняно м'яка, з частими відлигами. Проте, часом бувають хуртовини, ожеледь, тумани. Також в Сутисках розташована гідроелектростанція. Мої дослідження показали, що завдяки їй вода, яка знаходиться біля ГЕС не замерзає. Це пояснюється її будовою, адже принцип роботи ГЕС досить простий. Ланцюг гідротехнічних споруд забезпечує необхідний напір води, що надходить на лопаті гідротурбіни, яка приводить в дію генератори, що виробляють електроенергію. Необхідний напір води утворюється за допомогою будівництва греблі, і як наслідок концентрації річки в певному місці, або деривації – природним струмом води. Тому, на виході виявляється досить сильна течія і завдяки цьому вода в радіусі 100 метрів майже не замерзає [3].

За рахунок будови тіла і розвиненої мускулатури птиці витривалі, міцні, добре плавають і пірнають. Зазвичай харчуються на міліні, тому і вживають черепашки, земноводних і рибу. Шию занурюють на глибину до одного метра, і захоплюють все, що трапляється на дні. Також лебеді користуються допомогою людей. Як показала практика, в смт. Сутиски птахів підкормлюють різноманітною їжею. Але не вся їжа входить в раціон пернатих і іноді шкодять їм [8].

Рисунок 2. Зимове перебування лебедів на теплих течіях річки Південний Буг

Висновки

Таким чином, завдяки нашим спостереженням за перебуванням лебедів на Вінничині можна зробити висновки, що міграція лебедів в теплі країни потроху перестає бути актуальною. Адже ці птахи пристосувалися і можуть проживати на Вінничині, так як клімат та умови існування відповідають для їх харчування і розвитку в зимовий період.

Аннотація. В данном исследовании представлена информация о миграции лебедей в пгт. Сутиски Винницкой области. Предоставлено в исследовании лебедя шипуна – питание птиц в зимний период, способ жизни, и охрана данного вида.

Ключевые слова: лебедь-шипун, зимний период, Винницкая область, пгт Сутиски.

Abstract. The research dwells on the swans` migration issues at the UTS Sutisky, Vinnytska region. As the model of the research the mute swan is taken – the nutrition of the birds in the winter period, the lifestyle and the protection of the current species.

Key words: mute swan, winter period, Vinnutska region, UTS Sutisky.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бибби К., Джонс М., Марсен С. Методы полевых экспедиционных исследований. Исследования и учеты птиц. Москва, 2000. 186 с.
2. Фауна України: охоронні категорії. Довідник / О. Годлевська, І. Парнікоза, В. Різун, Г. Фесенко, Ю. Куцоконь, І. Загороднюк, М. Шевченко, Д. Іноземцева; ред. О. Годлевська, Г. Фесенко. Видання друге, перероблене та доповнене. Київ, 2010. 80 с.
3. Лях І. В. Допомогайте пернатим взимку. URL : <http://skole.org.ua/dopomahajte-pernatym-vzymku.html>
4. Матвійчук О. А., Пірхал А. Б., Відуецький А. В. Птахи Вінниччини. Вінниця, 2017. 328 с.
5. Новиков Г. А. Жизнь на снегу и под снегом. Л., изд-во Ленингр. ун-та, 1981. 192 с.
6. Сioxин В. Д., Черничко И. И., Попенко В. М. План действий по организации и проведению мониторинга водно-болотных видов птиц. Мелитополь, 1998. 36 с.
7. Сидоров В. І. Технології гідро- та вітроенергетики. Черкаси: Вертикаль, видавець Кандич С. Г., 2016. 166 с.
8. Толмачов О. Підгодовування птахів взимку: як, коли і чим правильно годувати пернатих. URL : <http://hortica.zp.ua/ua/blog/279-birdfeed>
9. Яцюк Є. Які птахи зимують на території України. URL : http://pernatidruzi.org.ua/yaki_ptakhy_zumuyut_na_terytoriyi_ukrainy.html
10. URL : <https://www.5.ua>